

Månadens språkövning maj 2023

Varsågod!

Här kommer maj månads språkövning i svenska/ svenska som andraspråk för årskurs 4–6 till dig som valt att prenumerera på vårt nyhetsbrev.

Språkövningen består av utdrag ur den nya versionen av ZickZack 4–6 Skrivrummet.

1. Instruktioner till hur du kan utveckla dina elevers språk med hjälp av övningen *Mänskliga meningar*. (Ur lärarhandledningarna)
2. Kopieringsunderlag för eleverna där de kan träna på och befästa det de har lärt sig. (Ur lärarhandledningarna)

Tips! Delta i tävlingen om två klassuppsättningar av ZickZack 4–6, version 2 – valfri årskurs, valfritt ”rum”. Följ instruktionerna i **Månadens språkövning, maj** och utveckla tillsammans följande mening: *Sommarlovet börjar*.

Lägg till ord, byt ut ord, häng på information, bygg ut meningen och byt plats på ord, fraser och satser tills ni är nöjda. Skicka sedan in klassens bästa förslag till eleonore.olofsson@sanomautbildning.se.

Mycket nöje och lycka till!

Önskar ZickZacks författare och Sanoma Utbildning

PS Vill du veta mer om ZickZack, version 2? Lär mer på vår hemsida:
<https://www.sanomautbildning.se/sv/produkter/zickzack-4-6-version-2>

s

o

a

a n

m

Utveckla språket med övningen Mänskliga meningar

Det här är en övning som på ett tydligt sätt ger eleverna kunskap om meningsbyggnad och interpunktion. Den utvecklar deras förmåga att konstruera, bygga ut och bygga om meningar samt att aktivt välja ord och variera sitt språk, för att på så sätt ta kontroll över innehåll och budskap eller för att åstadkomma effekt.

Gör så här:

- Skriv en mening på ett antal whiteboardskivor, ett ord på varje skiva.
(Kan också göras på lösa papper.)
- Dela ut skivorna/papperen till samma antal elever.
- Be dem ställa sig (med skivorna/papperen framför sig) så att orden bildar en mening.
- Övriga elever förbättrar sedan meningen genom att föreslå ändringar. De skriver sina förslag på whiteboardskivor/papper och byter sedan plats med en kamrat eller placerar sig på det ställe i meningen där deras tillägg ska vara.

Exempel

Hunden gick in i affären.

Detta är en enkel och ganska tråkig mening, både innehållsmässigt och i sin uppbyggnad. Den berättar inget om hunden, varför den gick in i affären, vilken typ av hund det var eller hur den gick. Vi kan göra mycket för att förbättra och utveckla den meningen.

Vi kan **LÄGGA TILL ORD**, till exempel adjektiv som beskriver hunden och affären.

Den lurviga hunden gick in i den stora affären.

Vi kan även lägga till ett adverb som bestämmer verbet (gick).

Den lurviga hunden gick glatt in i den stora affären.

Vi kan **BYTA UT ORD** så att de blir mer precisa eller uttrycksfulla.

Den lurviga schäfern gick glatt in på Åhléns.

Den lurviga schäfern skuttade glatt in på Åhléns.

Vi kan **HÄNGA PÅ INFORMATION** i början eller i slutet av meningen i form av en fras (utan verb) för att till exempel få svar på när något händer.

Vid lunch skuttade den lurviga schäfern glatt in på Åhléns.

Den lurviga schäfern skuttade glatt in på Åhléns vid lunch.

Vi kan också **BYGGA UT MENINGEN** med till exempel en bisats (med verb) för att till exempel få svar på *varför* något händer.

Eftersom den lurviga schäfern fick syn på sin matte skuttade den in på Åhléns vid lunch.

För att meningen ska hänga ihop använder vi sambandsordet *eftersom*. Det binder ihop de olika delarna i meningen. Genom att arbeta med sambandsord på det här sättet lär sig eleverna inte bara att bygga ut och binda samman de olika delarna, utan också att variera sitt språk. I exemplet ovan gör ordet *eftersom* det möjligt att förklara *varför* hunden skuttade in i affären. Andra exempel kan vara:

Trots att/Medan/När den lurviga schäfern fick syn på sin matte skuttade den in på Åhléns.

Fraser och bisatser är rörliga inom meningen. Vi kan därför **BYTA PLATS** på dem.

Den lurviga schäfern skuttade in på Åhléns vid lunch, eftersom den fick syn på sin matte.

Vid lunch skuttade den lurviga schäfern in på Åhléns, eftersom den fick syn på sin matte.

Eftersom den lurviga schäfern fick syn på sin matte skuttade den in på Åhléns vid lunch.

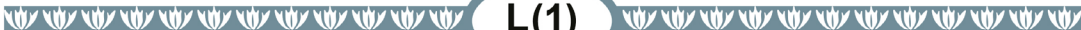
Den lurviga schäfern skuttade den in på Åhléns vid lunch, eftersom den fick syn på sin matte.

När eleverna får kunskap om vilka variationsmöjligheter som finns blir det möjligt för dem att ta kontroll över såväl innehållet som meningsbyggnaden i sina texter.

Tips! Använd gärna bilaga L(1)–L(3) när ni har byggt *Mänskliga meningar*. Där kan eleverna träna på och befästa det de har lärt sig. Bilagorna går olika långt i processen att utveckla en mening så välj den bilaga som passar dig och dina elever bäst, helt beroende på hur mycket stöttning respektive utmaning dina elever behöver.

Utveckla meningar

Utveckla den här meningen	
BYT UT substantiv	
BYT UT verb	
LÄGG TILL ett adjektiv	
LÄGG TILL ett adverb - HUR	
BÖRJA MENINGEN med ett adverb - HUR	

L(1)**72** Sanoma Utbildning. ZickZack 6 Skrivrummet Lärarhandledning. Kopiering tillåten.

Utveckla meningar

Utveckla den här meningen	
BYT UT substantiv	
BYT UT verb	
LÄGG TILL ett (eller flera) adjektiv	
LÄGG TILL ett (eller flera) adverb - HUR	
BÖRJA MENINGEN med ett adverb - HUR	
HÄNG PÅ information om NÄR	
BÖRJA MENINGEN med informationen om NÄR	
HÄNG PÅ information om VAR eller VART	
BÖRJA MENINGEN med informationen om VAR eller VART	

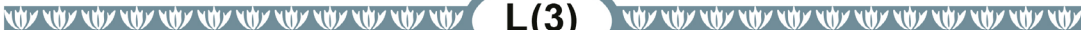
L(2)

Utveckla meningar

Utveckla den här meningen	
BYT UT substantiv	
BYT UT verb	
LÄGG TILL ett (eller flera) adjektiv	
LÄGG TILL ett (eller flera) adverb – HUR	
BÖRJA MENINGEN med ett adverb – HUR	
HÄNG PÅ information om NÄR	
BÖRJA MENINGEN med informationen om NÄR	
HÄNG PÅ information om VAR eller VART	
BÖRJA MENINGEN med informationen om VAR eller VART	
BYGG UT MENINGEN med information om VARFÖR genom att använda ett sambandsord	
BÖRJA MENINGEN med informationen om VARFÖR	

L(3)
